

BUDAPEST XXI. KERÜLET CSEPEL ÖNKORMÁNYZATA

POLGÁRMESTER

JAVASLAT

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2019. évi ellátásáról szóló értékelés elfogadására

Készítette: **Nagyné Kovács Tímea**
intézményvezető

Előterjesztő: **Borbély Lénárd**
polgármester

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata
Képviselő-testülete

20²⁰.....évi.....68.....sz. előterjesztés

Testületi ülés dátuma:.....

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

Dr. Szeles Gábor
jegyző

Az előterjesztés leadva:
2020. május 26.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatait alapító okirata szerint ellátó Humán Szolgáltatások Igazgatósága a jogszabályokban meghatározott szempontok figyelembevételével elkészítette a 2019. évi átfogó értékelést (1. számú melléklet).

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Humán Szolgáltatások Igazgatósága által előkészített, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2019. évi ellátásáról szóló jelen előterjesztés 1. melléklete szerinti értékelést megtárgyalni és elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 2020. május 26.

Borbély Lénárd
polgármester

Határozati javaslat:

Borbély Lénárd, mint Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatának polgármestere a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján úgy döntök, hogy - Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 25/2014. (XI.28.) önkormányzati rendelet 13. § (1) bekezdése szerinti - Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2019. évi ellátásáról szóló értékelést az előterjesztés 1. számú melléklete szerinti tartalommal elfogadom. Továbbá felkérem Metz Tímea ágazatvezetőt a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2019. évi ellátásáról szóló értékelés gyámhatóságnak történő megküldésére.

Határidő:

2020. május 31.
beküldésre 2020. június 5.

Felelős:

Borbély Lénárd polgármester

Végrehajtás előkészítéséért felelős: Metz Tímea, ágazatvezető

A határozati javaslat elfogadásához veszélyhelyzeten kívüli időszakban a Képviselő-testület **egyszerű** többségű támogató szavazata szükséges.

**Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata
gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
2019. évi ellátásáról szóló beszámoló és értékelés**

Budapest, 2020.05.15.

Készítette:

Nagyné Kovács Timea
Mezei Virág
Pap Gábor

1.	Csepel demográfiai mutatói a 2019. évben.....	4
2.	Bölcsődei ellátás.....	8
3.	Óvodák.....	9
4.	Általános és középiskolák.....	9
5.	Pedagógiai Szakszolgálat.....	9
6.	Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	9
7.1	Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok.....	10
7.	Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	10
7.1	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat.....	11
7.1.1	Személyi feltételek a Család-és Gyermekjóléti Szolgálatban.....	11
7.1.2	Család-és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai.....	11
7.1.3	A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat működésének tapasztalatai, statisztikai adatok	13
7.1.4	Az intézmény által biztosított szabadidős tevékenységek:.....	18
7.1.5	A Családsegítő Közösségi Házzól.....	18
7.1.6	Erzsébet tábor.....	18
7.1.7	Adományközvetítés.....	18
7.2	Család- és Gyermekjóléti Központ.....	19
7.2.1	A család- és gyermekjóléti központ feladatai.....	19
7.2.2	A Család-és Gyermekjóléti Központ működésének tapasztalatai, statisztikai adatok	20
7.2.3	A Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásai:.....	24
7.2.3.1	Fejlesztőpedagógiai ellátás.....	24
7.2.3.2	Pszichológiai tanácsadás.....	24
7.2.3.3	Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.....	25
7.2.3.4	Kapcsolattartási ügyelet.....	25
7.2.3.5	Kórházi szociális munka.....	26
7.2.3.6	Utcai és lakótelepi szociális munka.....	26
7.2.3.7	Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat.....	26
7.2.4	Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és ezzel összefüggő tapasztalatok.....	26
7.2.4.1	Helyettes szülő.....	27
7.2.4.2	Családok átmeneti otthona, anyaoththon.....	27
7.2.5	Együttműködés a jelzőrendszeri tagokkal.....	27
7.2.6	Személyi feltételek a Család-és Gyermekjóléti Központban.....	28
7.2.7	Játszóház.....	29
7.2.7.1	A szolgáltatás célja.....	29
7.2.7.2	A szolgáltatás igénybevétele módja.....	29
7.2.7.3	A Játszóház által kínált szolgáltatások.....	30
7.2.7.4	Statisztikai adatok a 2019. évben.....	31
8.	Célkitűzés a 2020-as évre.....	31

1. Csepel demográfiai mutatói a 2019. évben

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező lakosságának száma, nem szerinti lebontásban:

Férfi: 33199 fő

Nő: 38077 fő

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási helytel rendelkező lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 3267 fő

Nő: 4180 fő

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező 0-18 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 5996 fő

Nő: 5771 fő

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási helytel rendelkező 0-18 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 719 fő

Nő: 704 fő

A lakóhellyel rendelkező 0-18 év közötti korcsoporton belüli megosztás adatai a következők:

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező 0-3 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 1182 fő

Nő: 1116 fő

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező 4-6 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 870 fő

Nő: 836 fő

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező 7-14 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 2619 fő
Nő: 2554 fő

Budapest XXI. Kerület, lakóhellyel rendelkező 15-18 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 1325 fő
Nő: 1265 fő

A tartózkodási hellyel rendelkező 0-18 év közötti korcsoport belüli megoszlás adatai a következők:

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási hellyel rendelkező 0-3 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 150 fő
Nő: 166 fő

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási hellyel rendelkező 4-6 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 179 fő
Nő: 128 fő

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási hellyel rendelkező 7-14 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 279 fő
Nő: 272 fő

Budapest XXI. Kerület, tartózkodási hellyel rendelkező 15-18 év közötti lakosságának száma, nem szerinti bontásban:

Férfi: 111 fő
Nő: 138 fő

1. Védőnői Szolgálat

A védőnők család – nő – és gyermekvédelemmel kapcsolatos feladataikat családlátogatás, tanácsadás (önállóan és házi gyermekorvossal közösen), közösségi egészségnevelés/fejlesztés során primer-szekunder-, és terciér prevenciós tevékenységgel valósítják meg.

Gondozási adatok 2019. évben:

Népmozgalmi adatok:

Élveszületések száma (fő)

2019	2018	2017	2016	2015
616	622	658	674	697

2019.

Élveszületések száma:

616

Ebből: Koraszülött:

39 (6,3%)

Intrauterin retardált:

9

Fejődési rendellenességgel született: 3

Csecsemőhalálozás:

3

(4,8‰)

Magzati halálozás (halvaszületés):

0

Gyermekhalálozás:

0

Intézetén kívüli – otthonszülések – száma: 1 (ebből tervezett otthonszülés 1)

A 2019. évben a népmozgalmi adatok közül kiemelem az **élveszületések** számát, mely évről – évre **csökkenő tendenciát mutat**. Ugyanakkor pozitív változás az elmúlt évhez képest a koraszülés aránya mely közel 0,9%-al csökkent. Sajnos 3 csecsemőt veszítettünk el a 2019. évben, haláluknak egészségügyi indoka volt. Gyermekhalálról nem tudunk.

Koraszülés adatai

év	koraszülés gyakorisága
2019	6,3%
2018	7,2%
2017	6,53%
2016	6,67%
2015	6%
2014	8,5%
2013	10%
2012	8,2%
2011	6,8%

Az alábbi táblázat a területi védőnői gondozottak létszámait mutatja. Az adatok alapján megállapítható, hogy a **fokozott gondozásra szorulóak száma az összes gondozott számával párhuzamosan csökkent.**

**Gondozott létszám
(december 31. állapot szerint)**

Korcsoport	2018.		2019.	
	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szorulóak	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szorulóak
Várandós anyák száma	313	103	322	125
0 – 11 hónaposak száma	601	99	608	83
12 – 35 hónaposak száma	1292	133	1174	128
3 – 6 évesek száma	2303	316	2298	307
7 – 18 éves közösségbe nem járók	0	0	0	0
Összes gondozott száma	4509	651	4402	643

Védőnői látogatások:

A területi védőnői ellátásról szóló (49/2004. (V. 21.) ESzCsM) rendeletben és a szakmai protokollokban előírtaknak megfelelően a gondozottak szükségleteihez igazodva a gondozási tervekben meghatározottak szerint valósulnak meg.

Nehézséget okoz a családokban a munkanélküliség, lakhatási nehézségek, a csonka családokban nevelkedő gyermekek ellátása, az erkölcsi normák fellazulása.

Védőnői látogatások alakulása

	2015	2016	2017	2018	2019
Családlátogatások száma:	14205	15388	13895	11070	9043
Szaklátogatások száma:	19746	20735	18913	15202	13013
Egy védőnőre jutó havi családlátogatások átlaga:	74	80	72	71	54
Egy védőnőre jutó havi szaklátogatások átlaga:	103	108	98	97	77

Sajnos a védőnői látogatások száma jelentős csökkenést mutat, mely a betöltetlen védőnői állásokkal magyarázható. 2019-ben 21 működési engedéllyel rendelkező státuszából 7 helyettesítéssel volt ellátva.

Védőnői gondozást nem igénylő családok száma: 0

Védőnői látogatást nem igénylő családok száma: 0

A Család- és Gyermekjóléti Központ felé a védőnők **43** esetben éltek jelzési kötelezettségükkel. A visszajelzések száma december 31-ig 42, ami 2020 januárjában teljesült.

Az óvodás korosztály ellátása területi védőnői feladat családlátogatások és önálló védőnői tanácsadások keretében. Az évenként kötelező tájékoztató jellegű szűrővizsgálatokat szülő jelenlétében végzik, felkészítik a családokat az iskolai életre.

Tisztasági vizsgálatokat, egészségnevelési feladatokat az óvodai csoportokban havi rendszerességgel végeznek a védőnők iskola- egészségügyi tevékenység keretében. (minden óvodának van nevesített orvosa és védőnője).

2. Bölcsődei ellátás

A négy bölcsődei egység 446 férőhellyel rendelkezik. 2019.év szeptember elsejével 284 gyermek ment óvodába. A maradó gyermekek száma 140 fő. 2019 szeptembere óta felvett gyermekek száma 256 fő. Döntően a 18-24 hónapos korúak adják a felvett gyermekek több mint a felét. Ebben az évben az SNI gyermekek száma 7 fő volt, jelenleg 5 fő SNI-s gyermeket látunk el két bölcsődében (Aprók kertje 1 fő, Tipegő 4 fő). Szeptember óta még 3 kisgyermeknek kezdeményeztünk szakértői vizsgálatot. 1 kisgyermek mellé, aki súlyos értelmi fogyatékos, napi 4 órában gyógypedagógiai asszisztentst alkalmazunk. 2019 augusztus végéig 3 fő – szeptembertől szintén 3 fő Szigetszentmiklósi gyermeket látunk el.

A különböző ételallergiás gyermekek ellátása biztosított, jelenleg 27 fő rendelkezik gasztroenterológiai szakvéleménnyel.

Évente 2 alkalommal tartottunk a szülők részére szülőcsoportos értekezletet. Családi délutánok megrendezésére évi négy alkalommal került sor.

Ikres segítséget 2 fő kolléga teljesít. A játszóházban szombatonként 2 fő kolléganő segít a programok lebonyolításában. Az Önkormányzat által szervezett szülő – gyermek rendezvényeken rendszeresen részt veszünk.

Esetmegbeszélésre ebben az évben egy alkalommal került sor. Sajnos több alkalommal is kellett a gyermekvédelemhez fordulnunk kisebb-nagyobb problémákkal. Intézményünk pszichológusai, szakemberei amennyiben szükséges a segítségünkre vannak. A kerület többi intézményével is hatékony az együttműködésünk.

2019-ben sajnos a kilépő kollégák száma 14 fő Kisgyermeknevelő, van, aki teljesen más szakterületen helyezkedett el. 3 fő Dajka kolléga ment el más területre. Jelenleg 1 fő kolléga tölti a felmentési idejét, és egy kolléga már nyugdíjba ment.

A diplomás kollégák száma a négy bölcsődében 11 fő, jelenleg 4 kolléga folytat főiskolai tanulmányokat.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a diplomás kollégák körében nagyobb az elvándorlási arány.

Szeptemberben nehezen, de sikerült a pályaelhagyók egy részének státuszát betölteni:

12 fő kisgyermeknevelő és 3 fő dajka személyében.

A Dajkaképzőt 19 fő végezte el. Kreditpontos képzésen 23 fő vett részt az év folyamán.

Ez év második felében mind a négy bölcsőde kapott az önkormányzattól textiliákat (terítőt, textilpelenkát, előkét), üveg és porcelán étkezészetet, bútorokat és játékokat.

A gyermekek számára továbbra is biztosított a tisztasági csomag és a fényképezés, amit az önkormányzat biztosít.

3. Óvodák

A kerületben működő óvodák pedagógusai és gyermekvédelmi felelősei a Gyermekjóléti Központ munkatársaival közösen kísérik figyelemmel a veszélyeztetett gyermekek életkörülményeinek alakulását.

4. Általános és középiskolák

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetésével az iskolákkal a kommunikáció erősödött. Munkatársaink hetente több napot töltenek az iskolákban és segítik, támogatják az iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátását. A beérkezett jelzésekről elmondható, hogy azok többnyire a gyermek és fiatalok tankötelezettségük mulasztása miatt érkezett, de kaptunk jelzést magatartási problémákról is.

5. Pedagógiai Szakszolgálat

A Pedagógiai Szakszolgálat diagnosztikai, rehabilitációs célú és pszichoterápiás ellátást végez. Az intézménybe a kerület óvodái, iskolái és egészségügyi intézményei irányíthatják ellátottjaikat, gondozottjaikat, a szülőkkel egyeztetve, de a gyermekek vizsgálatát a szülők is kérhetik. A Szakszolgálat munkatársai kihelyezett rendeléseken és a saját intézményükben látják el a kerületben élő 3-18 éves korosztályba tartozó gyermekeket. A Pedagógiai Szakszolgálat a tavalyi évben többször eleget tett jelzési kötelezettségének. Leginkább a kötelező vizsgálatokra való eljutás nehézségeiről jeleztek. Ebben az esetben a családsegítők intenzív szociális segítő munkával biztosították a gyermek megjelenését a vizsgálaton.

6. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

2019-ben szociális rászorultság alapján megállapítható a pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete 16/2017. (VII. 04.) önkormányzati rendelet alapján a gyermekes családok részére nyújtható támogatások közül csepeli rendkívüli segélyben 179 család (314 gyermek) részesült, csepeli nevelési segélyben 80 család (119 gyermek) részesült, valamint csepeli gyermekétkeztetés térítési díjának kedvezményét 75 gyermek részére került megállapításra. Továbbá 569 gyermek részesült 15.000,-Ft értékű iskolakezdési utalványban, ennek összértéke 8.535.000,-Ft volt, rendkívüli gyermekvédelmi támogatást 179 család (403 gyerek) kapott, 1.908.000,-Ft

értékben, csepeli nevelési segélyben 28 család (53 gyerek) részesült, ráfordítás 1.760.000,-Ft volt, ösztöndíjat 41 család (52 gyerek) kapott, ráfordítás 1.800.000,-Ft volt. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 107 család (249 gyerek) volt jogosult, pénzügyi ellátást tavaly 3.032.500,-Ft került kifizetésre. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 83 gyermek volt.

Több esetben előfordult, hogy az anyagi nehézségekkel küzdő, különböző rendkívüli élethelyzetbe került családok esetében a Család-és Gyermekjóléti Központ, illetve a Szolgálat munkatársai jelezték, javasolták a család támogatását és segítséget nyújtottak az ügyfélnek a kérelem benyújtásában is.

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében a szüneteltetett gyermekétkeztetésre jogosultak és igénybevételek számát az alábbi táblázat mutatja:

	Családok száma	Gyermekek száma	Igénybevevők száma
tavaszi	13	29	1
nyári	18	43	0
ősz	10	25	1
téli	11	26	0

7.1 Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzügyi vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

108 rászoruló család és egyén kapott tűzifa adományt. A helyi Önkormányzat támogatásával a tavalyi évben is sor került negyedévente tartós élelmiszersomag osztásra. Az intézmény minden osztáskor más célcsoportot célozott meg. Átlagosan 250-300 fő részesült tartós élelmiszersomagban.

2019 novemberében 4400 zsák krumplit és 4400 zsák almát, összesen 22 tonna krumplit és 12 tonna almát vihettek haza a csepeli lakosok.

2019 decemberében 1000 család karácsonyi ünnepét tette önkormányzatunk szebbé fenyőfa és szaloncukor csomag biztosításával.

7. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata a Humán Szolgáltatások Igazgatóságán keresztül biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést, ami a Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai egységei biztosítanak. A központ és a szolgálat feladatai elkülönülnek egymástól. A szolgálat önkéntes együttműködésen alapuló szociális segítőtvekenységet biztosít, míg a központ

hatósági eljárásokkal kapcsolatos tevékenységeket folytat. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői és a Család- és Gyermekjóléti Központ esetenedzserei kölcsönös, partneri együttműködésén alapulnak. A kompetenciahatárok meghatározása során nagyon lényeges, hogy a két szakmai egységben dolgozó szakemberek — azaz a családsegítők és az esetenedzserek — között nincs alá-fölérendeltség, munkájukat a partneri viszony, a közös szakmai gondolkodás irányítja.

7.1 Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Budapest XXI. kerületében az 1997. évi XXXI. törvényben és az 1993. évi III. törvényben foglalt gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés feladatait a Humán Szolgáltatások Igazgatósága Család-és Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

7.1.1 Személyi feltételek a Család-és Gyermekjóléti Szolgálatban

2019. december 31-ei állapot szerint összesen 7 fő családsegítő, 1 fő jelzőrendszeri felelős, és 3 fő szociális asszisztens, valamint 1 fő szakmai vezető látta el a Szolgálat feladatait. Képesítésüket tekintve minden szakember rendelkezett a munkakör betöltéséhez szükséges szakirányú végzettséggel.

7.1.2 Család-és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

Az 1997. évi XXXI. törvény alapján meghatározott feladatok az alábbiak.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

érdekében:

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a Gyvt. -ben meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezi egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni, szociális alapszolgáltatások igénybevételét, egészségügyi ellátások igénybevételét, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Az 1993. évi III. törvény alapján meghatározott feladatok:

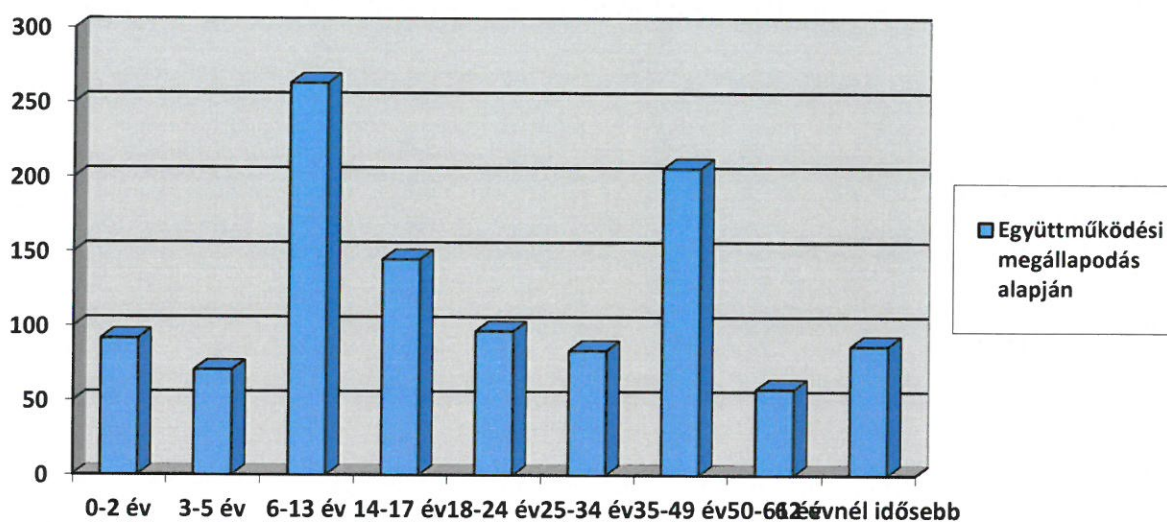
- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájárulás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósság terhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe

vevők után követését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

- Családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető. A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.
- A család- és gyermekjóléti szolgálat az ellátási területén - felkérésre - közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában.

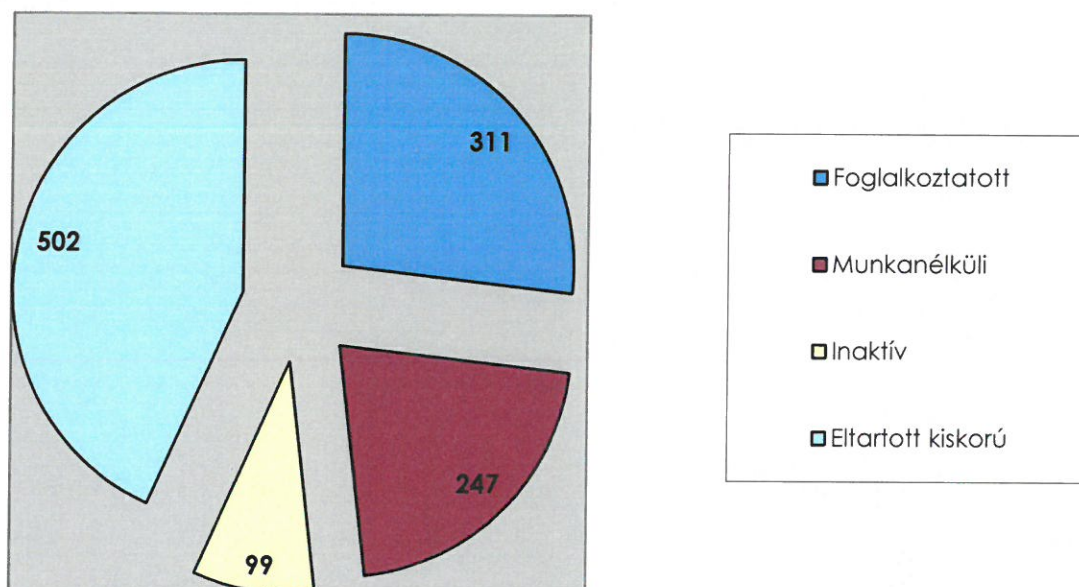
7.1.3A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat működésének tapasztalatai, statisztikai adatok

A család-és gyermekjóléti szolgálat a fentebb meghatározott feladatok alapján Budapest XXI. kerülete közigazgatási területén élő teljes népesség minden egyes korcsoportban való ellátását lefedi. A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 434 családdal kötött együttműködési megállapodást, 441 család (1015 fő) esetében nyújtott segítséget néhány alkalommal, és 491 (1227 fő) alkalommal történt ügyeleti ellátás.

Az ábrán jól látható, hogy az együttműködési megállapodással rendelkező ügyfelek közül a 6-13, a 14-17 és a 35-49 éves korcsoportokban kiugróan magas az kliensek száma. A tavalyi évben is ugyanúgy a legtöbb probléma a 6-13 és 14-17 év közötti gyermekeknél és 35-49 éves felnőtteknél jelentkezik.

1. ábra: a szolgáltatást igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint

A 1. táblázat mutatja, az együttműködési megállapodással rendelkező ügyfelek gazdasági aktivitását. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy 311 foglalkoztatott fő közül nagy arányban nem rendelkeznek munkaszerződéssel. Az inaktív státuszú ügyfelek nagy része megváltozott munkaképességű, oktatási intézményben jár, gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozási díjban részesül.

A munkanélküliek körében jellemző az alacsony iskolai végzettség, amelyet a következő ábra is szemléltet. A tavalyi évhez képest emelkedett azon személyek száma, akiknek 8 osztályos a legmagasabb iskolai végzettségük, illetve többen szereztek valamilyen OKJ-s végzettséget. A többi iskolai végzettségnél a 2018-as évhez képest csökkenés volt tapasztalható.

Iskolai végzettség	Fő
Általános iskola 8 osztálynál kevesebb	312
Általános iskola 8 osztálya	487
Befejezett szakmunkásképző iskola, szakiskola	99
Befejezett szakközépiskola	65
Érettségi épülő befejezett OKJ iskola	86
Felsőfokú iskola (főiskola, egyetem)	11

A szolgáltatást igénybe vevők közül 50 százalékos arányban vannak az általános iskola 8 osztálynál alacsonyabb végzettségűek, ez összefüggést mutat a munkanélküliséggel. A diagramon látható, hogy az ügyfélkör 30 százaléka az általános iskola 8 osztályát végezte el. Általánosságban elmondható, hogy az ügyfélkör 70 százaléka alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, ami nagyban rontja a munkaerőpiacon való elhelyezkedésüket.

2. Táblázat: Igénybe vevő személyek száma elsődleges probléma szerint

A probléma típusa	Családok száma az elsődleges probléma szerint	Problémák halmozott száma (az elsődlegessel együtt)
	a	b
Életviteli	85	108
Családi-kapcsolati konfliktus	51	77
Családon belüli bántalmazás	49	53
Elhanyagolás	24	60
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	24	37
Gyermeknevelési	44	58
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség		
Magatartászavar, teljesítményzavar	31	72
Fogyatékoság, retardáció		
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	53	91
Szenvedélybetegség	19	33
Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye		
Foglalkoztatással kapcsolatos		
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	67	211
Ügyintézésrel kapcsolatos	6	88
Információkéréssel kapcsolatos	5	122

Az elsődleges probléma szerint négy kiemelkedő problémátípust említhetünk. Legmagasabb számban az gyermeknevelési problémák jelentkeznek, ezen belül kimagasló az életviteli problémák, a családi-kapcsolati konfliktusok, a családon belüli bántalmazások. Szintén kimagasló nehézségek, a nem megfelelő szülői attitűdök, a hiányos szülői kompetenciák. A bántalmazás tekintetében a legtöbb jelzés magától a bántalmazott féltől érkezik, valamint a nevelési és oktatási intézmények szakembereitől. A korábbi évekhez képest kimagasló - a kiskorúak vonatkozásában - a rendezetlen szülői felügyelti jog és kapcsolattartásos problémák. A felnőtt személyek tekintetében évről évre több a mentális

betegséggel küzdő ügyfelek száma. Az anyagi nehézségek nagyrészt a fentebb bemutatott tényezőkből adódnak, mint alacsony iskolai végzettség vagy a munkanélküliség.

A fentnevezett problémák enyhítésére és megszüntetésére a családsegítő tanácsadást és információt nyújt, segítő beszélgetést folytat, szociális segítő tevékenységet végez nemcsak saját ügykörében, hanem krízis helyzetben is. Adományközvetítésben segít, hátraleköt kezel. A munkanélküliség enyhítésére a Családsegítő Községi Házban van álláskereső klub, ahol a szakember munkavállalási tanácsadást nyújt, illetve önéletrajzok elkészítésében segít, felkészítést ad az állásinterjúnál előforduló kérdésekben.

Családon belüli bántalmazás esetén az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott módszertani útmutatóban foglaltak szerint következőképpen kell eljárnia a szakembereknek:

Ha már csak a bántalmazás gyanúja felmerül a jelzőrendszeri tagoknál, akkor az észlelő nem mérlegeli és vizsgálja a veszélyeztetettség (bántalmazás) súlyosságát, hanem azonnali jelzése kötelezettségének kell eleget tennie. Ezt követően a család-és gyermekjóléti szolgálat feltárja a problémát, azokra megoldásokat dolgoz ki, indokolt esetben hatósági intézkedést kezdeményez. Megoldási javaslatait cselekvési tervben rögzíti határidők megadásával, ebbe bevonja a jelzőrendszer azon tagjait, akik érintettek az adott gyermek ügyében. A megtett gyermekvédelmi intézkedésről tájékoztatást kell küldeni a jelzőrendszer tagjainak. A fentiek után követés szükséges, mérlegelni kell, hogy a korábban megtett intézkedést fenntartása szükséges-e, a meghosszabbítása vagy éppen a megszüntetése, a lehetőségek figyelembevételével a gyermek családba való visszajuttatása. A megelőző intézkedések célja, hogy mérsékelje a gyermeket érő káros családi hatásokat, megelőzze az elhanyagolás, nem megfelelő nevelés vagy súlyosabb esetek (bántalmazás stb.) kialakulását. Amennyiben a hozzátartozók között fordul elő erőszak, akkor a család-és gyermekjóléti szolgálatnak jelzési kötelezettsége van a Budapest Főváros Kormányhivatala XXI. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály Családvédelmi Koordinációs Szerve felé, illetve a kerületi Rendőrkapitányság felé is. Ha a hozzátartozók közötti erőszaknak a gyermek is szemtanúja volt, azt úgy kell tekinteni, hogy ő is veszélyeztetett, mintegy a bántalmazás ellene is irányul. Ilyen esetekben a bántalmazottat a szakember tájékoztatja a védett házba való kerülés folyamatáról és mibenlétéről, majd segít abban, hogy az érintett fel tudja venni a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs Szolgálattal (továbbiakban OKIT). Ezt követően az OKIT már csak a bántalmazottal tart kapcsolatot, a szakember nem tájékoztatja a további ügymenetről és arról, hogy az egyén hova kerül elhelyezésre.

1. Táblázat: Szakmai tevékenységek adatai

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás	7263	1120
Segítő beszélgetés	6358	1250

Tanácsadás	8429	1310
Ügyintézéshez segítségnyújtás	4243	1000
Konfliktuskezelés	444	331
Kríziskezelés	372	124
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez- pénzbeli	222	243
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez- természetbeni	526	561
Közvetítés (másik szolgáltatáshoz, család-és gyermekjóléti központhoz	135	99
Esetkonferencia	31	55
Esetmegbeszélés	50	178
Esetkonzultáció		
Szakmaközi megbeszélés	9	
Szociális és mentálhigiénés csoportmunka		
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	619	405
Családlátogatás	4182	2011
Adományközvetítés	1313	406
Hátralékkezelési tanácsadás		
Munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás		

A legfontosabb szakmai tevékenységek az információnyújtás, életvezetési tanácsadás, segítő beszélgetés, ügyintézésben való segítségnyújtás és a családlátogatás. Ezen tevékenységeket biztosítják a családsegítők, hogy az egyén vagy a család a felmerült problémákat kezelni tudja. A különböző szociokulturális tényezőktől is függ a családi nevelés elvei és a családban betöltött szerepek. A család, mint primer szocializációs színtér meghatározó erővel bír a gyermek fejlődésére. A nevelésben vagy a család működésében fellépő diszfunkciók negatív irányba vihetik a személyiségfejlődést. A kiskorúnál kialakulhatnak deviáns magatartási formák, így ezek megelőzésében és a családi nevelés megerősítésében, a szociális munka eszközeivel tud segítséget nyújtani a szakember.

A krízishelyzetnél azonnali beavatkozást kell eszközölni a krízisállapot megszüntetése érdekében. A legtöbb esetben ilyenkor fellépő súlyos hiányállapot következtében a fennálló feszültség miatt önállóan képtelenek az egyének vagy családok cselekedni. Ilyen krízishelyzet lehet a családon belüli erőszak, mint a szülők között, mind a gyermekekre irányuló bántalmazás. Ezért nagyon fontos a krízisintervenció, a szakember mielőbbi beavatkozása. A legtöbbször előforduló krízishelyzetek a munkahely elvesztése és ennek következtében fellépő anyagi nehézség és a lakhatás elvesztése. A lakhatás elvesztése a legnagyobb feszültséget kiváltó ok, hiszen az érintett eddig felépített egzisztenciája összeomlik, valamint a hajléktalanság veszélye fenyegeti. Az ügyfelek saját maguk vagy intézményünk segítségével rendezni tudták a lakhatásukat, emiatt egy gyermek sem került kiemelésre a családjából. Az anyagi természetű krízishelyzetek kezelésére a családsegítő munkatárs az

egyént vagy a családot adományhoz próbálja juttatni (pl. tartós élelmiszercsomag). A krízisintervenció egyik pontja lehet, hogy a szakember a díjhátralék miatti kilakoltatás fenyegetettségében elindítja a hátralékkezelést.

7.1.4 Az intézmény által biztosított szabadidős tevékenységek:

7.1.5 A Családsegítő Közösségi Házzól

Az Ady Családsegítő és Közösségi Ház 2010 októberében nyitott meg városrehabilitációs projekt keretében. A házban 3 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló dolgozik. A munkatársak koordinálják a programok lebonyolítását, felügyelik azok szakmai tartalmát, valamint vezetik az egyes klubfoglalkozásokat és adminisztrálnak. A projekt és a fenttartási időszak 2018. október 17 -én véget ért, de a ház tovább végzi a tevékenységét.

A ház látogatottsága átlagosan a tavalyi évben 328 fő, ez a szám tavalyi évhez képest nőtt. volt A programok a lakosság igényei szerint változnak évről évre. Minden korosztály megtalálható a látogatók között, legnagyobb számban az általános iskolás gyermekek (tanórák után) és az időskorúak fordulnak elő. Regisztráció az egyéni tanácsadásra, információkérésre 908 alkalommal történt. A Közösségi Ház rendkívül sokrétű feladatot lát el, programjaira továbbra is nagy igény van. A gyerekek, a családok, az idősek, a segítségre és támogatásra szorulóknak napról napra, hétről hétre szívesen térnek be hozzánk. A közösségért tenni akarás, az önkéntes munka jelentősége folyamatosan növekszik, számos önkéntes és közösségi szolgálatos diák tevékenykedik a Közösségi Házban.

A Családsegítő Közösségi Ház szerves részévé vált a lakótelep életének, fontos a jelenléte, nagyon népszerű a gyermekek és a lakótelepen élők körében.

7.1.6 Erzsébet tábor

Az Önkormányzat támogatásával a 2019-es évben sikeres pályázatot nyújtott be az intézményünk, és 36 főgyermek és 5 kísérő vehetett részt a táborban. A táborozás helyszíne Zánka volt, a táborozás időszaka 2019. 07. 28-tól 2019. 08. 02-ig tartott. A szülőktől a táborozás önrészét (beleértve az utazási költségeket is) önkormányzatunk átvállalta, így a gyermekek táborozása teljesen ingyenes volt.

7.1.7 Adományközvetítés

A helyi Önkormányzat támogatásával a tavalyi évben is sor került negyedévente tartós élelmiszercsomag osztásra. Az intézmény minden osztáskor más célcsoportot célzott meg. Átlagosan minden negyedévben 250-350 fő részesült tartós élelmiszercsomagban. Átlagosan egy kicsomag 2.253.- egy nagycsomag 2.812.- forint között van egy csomag tartalma.

2019-ben 126 fő részesült tűzifa adományban.

Az intézmény a korábbi évekhez hasonlóan 2019-ban is részt vett a Magyar Élelmiszerbank

Egyesület által meghirdetett „Áruházi express árumentés” programban. 2019-ben az Élelmiszerbank által összesen 14213 kg élelmiszer került kiosztásra 10.29 millió forint értékben.

A nyári szünet ideje alatt 7-9 gyermek napi meleg étkeztetését biztosítottuk elvitellel.

7.2 Család- és Gyermekjóléti Központ

Budapest XXI. kerületében a 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó eszményes feladatokat látja el a Család-és Gyermekjóléti Központ.

7.2.1 A család- és gyermekjóléti központ feladatai

Az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Ennek keretében biztosítja:

- az utcai és lakótelepi szociális munkát,
- a kapcsolattartási ügyeletet,
- a kórházi szociális munkát,
- óvodai-és iskolai szociális segítő szolgáltatás,
- a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- a jogi tájékoztatás nyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- a családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát.

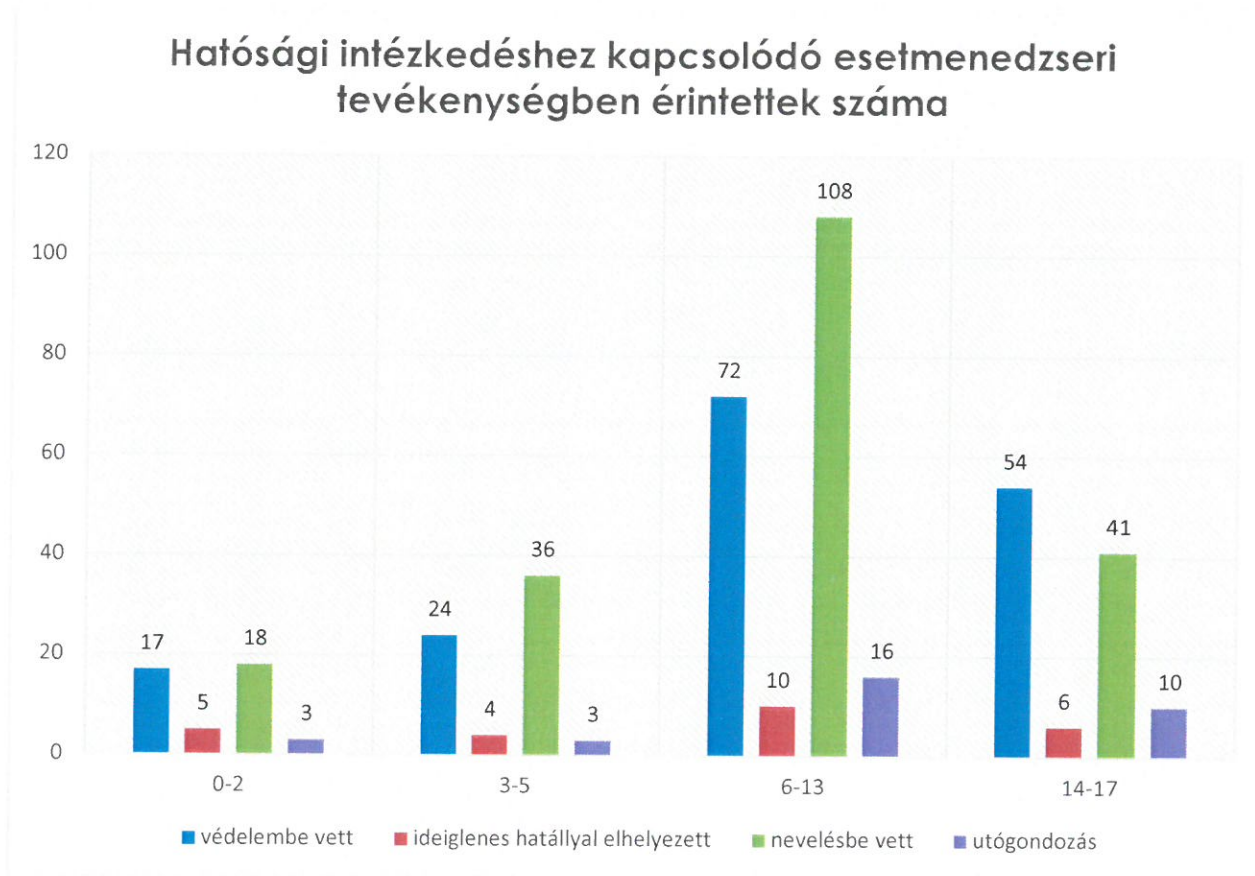
A központ a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenységet lát el. Ennek keretében:

- kezdeményezi a gyermek védelembevételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni támogatás formájában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását.
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez, a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához segítséget nyújt,
- utógondozást végez a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

- a védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítő munkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni támogatás formájában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít.

Az esetmenedzselési feladatok a család-és gyermekjóléti központ esetmenedzserei és a család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítői kölcsönös együttműködésen alapulnak.

7.2.2 A Család-és Gyermekjóléti Központ működésének tapasztalatai, statisztikai adatok

A védelembe vett gyermekek száma a 6-13 és a 14-17 éves korosztályban volt a legmagasabb, az összes korosztályt tekintve 167 fő volt a 2019-es évben. Tehát 167 kiskorú ügyében merült fel olyan mértékű veszélyeztetettség, ami a védelembe vétel elrendelését tette indokolttá. A védelembe vétel a szülői felügyeleti jog gyakorlását nem korlátozza, a gyermek továbbra is a családjában nevelkedhet. Annak érdekében, hogy a kiskorú veszélyeztetettsége megszűnjön bizonyos magatartási szabályok kerülnek megállapításra a szülőknek vagy a gyermeknek, attól függően, hogy milyen probléma okozza azt. Az esetmenedzserek e magatartási szabályok alapján az érintett családtagokat és szakembereket bevonva egyéni gondozási-nevelési tervet készítenek. A védelembe vételt egy év eltelte után felülvizsgálják és helyzetértékelés keretében megvizsgálják, hogyan változott a gyermek veszélyeztetettsége. Amennyiben a szakemberek úgy ítélik meg, hogy

megszűntek a veszélyeztető tényezők, akkor a hatósági intézkedés megszüntetésére tesznek javaslatot. Ha azonban a veszélyeztetettség, mértéke nem változott vagy súlyosbodott, egyéb hatósági intézkedésre is van lehetőség (pl. ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel). A veszélyeztetettség megszüntetésében nagy szerepe a van a különböző szakterületeket képviselő szakemberek együttműködésének és a hatékony információáramlásnak. Az esetmenedzser a védelembé vétel során komplexen ez egész folyamatért és a gondozási-nevelési tervben foglaltak megvalósulásáért felelős, de elsősorban a gyermeket érintő problémákkal foglalkozik. Az ideiglenes hatályú elhelyezésnek akkor van létjogosultsága, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti. Amennyiben ilyen jellegű jelzés érkezik a szakemberek arra azonnal reagálnak. Felveszik a kapcsolatot az észlelő-és jelzőrendszer tagjaival, véleményeket kérnek, valamint felkeresik az adott családot a lakóhelyén és megvizsgálják, hogy valóban szükséges-e azonnali intézkedés. A diagramon látható, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezések száma a 2019-es évben összesen 25 gyermeket érintett. Az krízishelyzetet vagy a súlyos veszélyeztetettséget okozó tényező, magatartás a szakemberek közbeavatkozásával, segítségével megszüntethető volt. Amennyiben a védelembé vétel nem vezetett eredményre az esetmenedzsernek lehetősége van egyéb a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés megtételére javaslatot tenni. A nevelésbe vett gyermekek száma a 6-13 éves korosztályban volt a legmagasabb. Az összes nevelésbe vett gyermekek számát tekintve a tavalyi évben 45 kiskorú ügyében tett a Központ javaslatot nevelésbe vételre. Ebbe a számba nem tartoznak bele a felülvizsgálati javaslatok. A családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozását az esetmenedzserek egy egyéni gondozási terv alapján végzik, amibe a szociális segítő tevékenység biztosítása miatt a szolgálat családsegítője is bevonható. Általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy a szülők együttműködése hullámzó, gyakran előforduló probléma, hogy költözés esetén nem jeleznek a munkatársának így a gyermek hazagondozási folyamata elakad. A szülők cselekvő együttműködése elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermek ismételtén visszahelyezhető legyen a családba.

A családba fogadott gyermekek száma és a gyámrendelések száma összesen 114 fő volt. A családba fogadás elrendelése előtt a Központ szakemberei minden esetben megvizsgálják, hogy a családba fogadó gyám körülményei alkalmasak-e arra, hogy az érintett gyermeket fogadja. Továbbá a szakemberek nagy szerepet játszanak abban, hogy amennyiben a gyermek a vér szerinti szülők gondozásában már nem nevelkedhet tovább, – valamilyen kialakult veszélyeztető ok miatt - felkutasson olyan családi kapcsolatokat, ahol a gyermek családi környezetben nevelkedhet a továbbiakban.

A következőkben a kiskorúak veszélyeztetettségének fő okai kerülnek bemutatásra a problémátípusok meghatározása szerint.

1. Táblázat: A gyermekek veszélyeztetettségnek fő okai. (Család-és Gyermejkölési Központban)

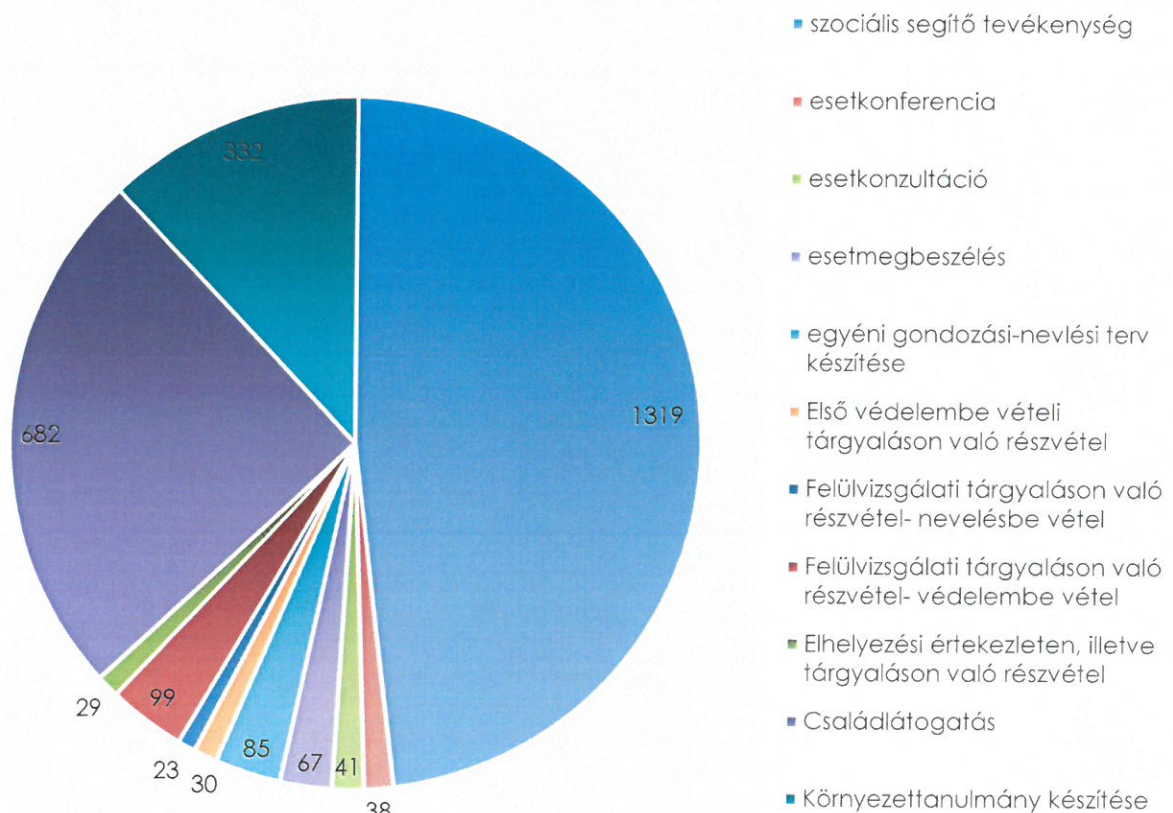
Veszélyeztetettség fő okai	Az érintett gyermekek száma
Nevelési probléma	28
Szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	4
Családi konfliktus	7
szülő(k) betegsége	4
Gyermek családon belüli bántalmazása (fizikai, lelki, szexuális)	9; 14; 5
Gyermek elhanyagolása (fizikai, lelki)	9; 12
Iskolai kirekesztés, erőszak	15
Kortárs csoport negatív hatása	17
Elégtelen lakáskörülmények	33
Kilakoltatás veszélye	2
Munkanélküliség	fő problémaként nem jelent meg
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	17
Drogfogyasztás	3
Alkoholfogyasztás	2
Csavargás	9
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	71
Magatartás-vagy tanulási zavar	1
Anyagi okok	6

Az 1. táblázat bemutatja a fő okok mentén a veszélyeztetett kiskorúak számát. E szerint a leginkább jellemző problémák a nevelési probléma, tankötelezettség elmulasztása és az elégtelen lakáskörülmények. Ebben az esetben mindig a család, mint az elsődleges szocializációs színtér működésében lépnek fel problémák, a szülők azok, akik az általuk tanúsított magatartással, átadott mintákkal veszélyeztetik gyermekük egészséges testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődését. Ezen túl még számottevő amikor közvetlenül a gyermek saját magára nézve okozza a veszélyeztetettséget, az általa elkövetett cselekményekkel és magatartással, ezt láthatjuk a tankötelezettség elmulasztásánál, 71 esetben jelent meg ez fő problémaként. Gyermekek családon belüli bántalmazása esetén a Központ minden esetben javaslattal él a gyámhivatal felé a szükséges gyermekvédelmi intézkedésre, majd

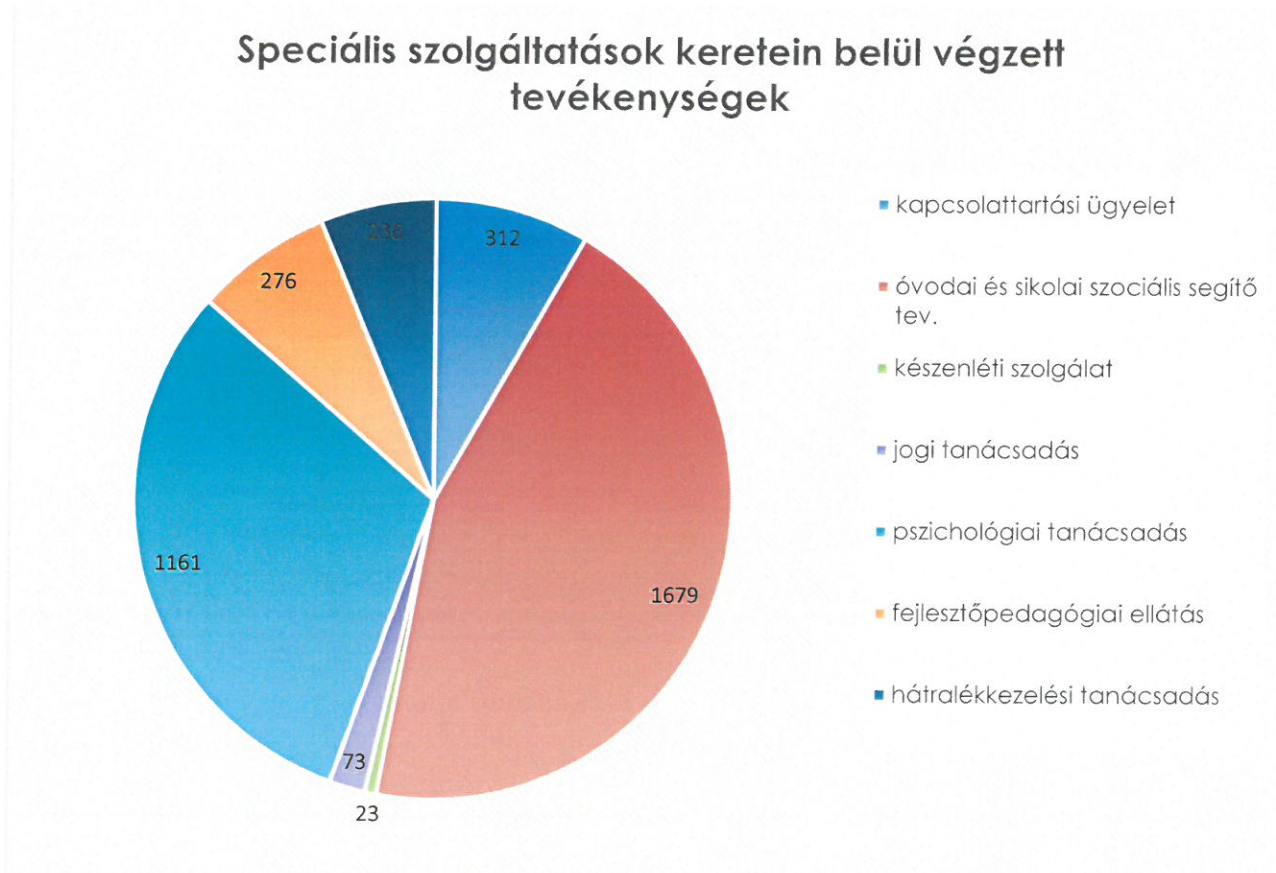
a gyámhivatal által hozott határozat alapján folytatja a segítő tevékenység biztosítását és megszervezését. A 2018-as évhez képest a szexuális abúzust elszenvedő gyermekek száma hárommal emelkedett, fizikai erőszakot elszenvedők száma nem változott, a lelki bántalmazások száma pedig hattal csökkent.

A következő ábrán a már fentebb említett hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek kerülnek bemutatásra. A családlátogatások számából, látszik, hogy az esetmenedzserek is folyamatosan kapcsolatban állnak a veszélyeztetett gyermekekkel és családjaikkal, rendszeresen kapcsolatot tartanak velük és családlátogatásokat végeznek. Az esetkonzultációk és az esetmegbeszélések száma szinten egy jó mutató lehet abból szempontból, hogy a jelzőrendszerrel való együttműködést és az esetek leghatékonyabb „feldolgozását” mérjük. Ezek a megbeszélések nagyon fontos színterei az esetekkel kapcsolatos információcserének és elengedhetetlenek ahhoz, hogy a szakemberek megfelelő döntéseket hozzanak egy hatósági intézkedés vonatkozásában. Összesen 378 alkalommal zajlott esetkonferencia és esetkonzultáció. Az esetkonzultációk száma is mutatja, hogy a szakmai egységek közötti interakció folyamatos a hatékony segítő tevékenység biztosítása érdekében.

Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma

7.2.3A Család- és Gyermejköléti Központ speciális szolgáltatásai:

Amint látható több olyan speciális szolgáltatást nyújt a Család-és Gyermejköléti Központ, amit kiemelkedően magas számban vettek igénybe az ügyfelek. Az alábbiakban a Központ által nyújtott speciális szolgáltatások kerülnek röviden bemutatásra.

7.2.3.1 Fejlesztőpedagógiai ellátás

Pedagógiai fejlesztő foglalkozás, tanácsadás iskoláskorú gyermekek részére. A szolgáltatást jellemzően általános iskoláskorú gyermekek veszik igénybe, a Humán Szolgáltatások Igazgatósága Játsházájában. Ezen túl a fejlesztőpedagógus segítséget nyújt a tankötelezettségüket magántanulóként teljesítő diákok felkészülésében is.

7.2.3.2 Pszichológiai tanácsadás

A központnál a szolgáltatást 2 főállású és egy megbízási szerződéssel rendelkező szakember látja. A magas ellátotti szám mutatja, hogy sok esetben tapasztalhatók mind gyermekeknél, mind a felnőtteknél különböző mentális zavarok és magatartási problémák. Amennyiben ezek a problémák tanácsadás keretében nem kezelhetők a szakemberek tovább irányítják a megfelelő szolgáltató felé az ügyfeleket. A pszichológiai tanácsadásra való bekerülést megelőzően egy családsegítő, vagy eszmenezser problémafeltárást végez és csak szükség esetén irányítja az ügyfelet a tanácsadásra.

7.2.3.3 Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

2018. szeptember 01-től az iskolai szociális munkát felváltotta az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

A tevékenység célja:

- a gyermekek tanulók, szülők, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat,
- elsődleges prevenciós programok működtetése,
- az észlelő-és jelzőrendszer hatékony működésének segítése,
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében való segítségnyújtás,
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik mind szélesebb körű kihasználása érdekében.

Célcsoport:

- az ellátási területen működő köznevelési intézményekben jogvisztonnyal rendelkező gyermekek, tanulók és azok közösségei (óvodai, iskolai, kollégiumi csoport);
- az érintett szülők, nevelőszülők, törvényes képviselők;
- az érintett köznevelési intézmények pedagógusai, a nevelő-oktató munkát segítő szakemberek, a köznevelési intézményben működő pedagógus- és egyéb közösségek (nevelőtestület, szakmai munkaközösségek, szülői munkaközösségek);
- a gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatban álló egyéb szakemberek (pl. pedagógiai szakszolgálat munkatársai, iskolapszichológus, védőnő).

Tapasztalataink alapján több köznevelési intézményben fenntartással fogadják a szociális segítőket jelenlétét, ami rendkívül megnehezíti a szakemberekkel való együttműködést. Sok esetben nem tud megvalósulni a hatékony munkavégzés, az érdemi együttműködés hiánya, és a megfelelő infrastruktúra hiánya miatt.

7.2.3.4 Kapcsolattartási ügyelet

Segítséget nyújt abban, hogy a szülők és a családtagok, nagyszülők szakképzett szakemberek segítségével, illetve felügyelete mellett rendszeres kapcsolatot tudjanak tartani gyermekeikkel, unokáikkal. Ezt a szolgáltatást bírósági vagy gyámhivatali határozattal lehet igénybe venni. 2019-ben 24 alkalommal működött a kapcsolattartási ügyelet, amelyen összesen 49 személyt érintett (halmozott adat). Egy esetben tolmács biztosításra volt szükség, hogy a kapcsolattartást biztosítani tudja Intézményünk.

Továbbá fontos kiemelni ezeken kívül még néhány olyan szolgáltatást, amit ugyan nem kiemelkedően magas arányban vettek igénybe a lakosság körében, azonban

hozzájárulnak a gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez.

7.2.3.5 Kórházi szociális munka

Ezen tevékenység során munkatársunk leggyakrabban a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet, a Heim Pál Gyermekkórház szakemberivel működött együtt az intézményekbe kerülő kiskorúak vagy szüleik, illetve várandós kismamák élethelyzetének megoldása érdekében. Központunk a továbbá az alábbi intézményekkel áll kapcsolatban:

- Heim Pál Gyermekkórház – Madarász utcai részleg
- Heim Pál Gyermekkórház – Pszichiátriai osztály
- SOTE I. számú Gyermekgyógyászati Klinika
- SOTE II. számú Gyermekgyógyászati Klinika
- SOTE I. számú Nőgyógyászati és Szülészeti klinika
- Vadaskert Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Kórház
- Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet
- Nyírő Gyula Kórház – Drogambulancia

7.2.3.6 Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával saját testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, csellengő gyermekek speciális segítése, illetve a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradt gyermekek felkutatása, lakóhelyére való visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

7.2.3.7 Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

A szakember munkaidő után is tud szakszerű segítséget nyújtani a telefonügyeleten keresztül, amely egy állandóan hívható telefonszám biztosításával valósul meg az intézmény nyitvatartási idején túl. Legtöbbször információnyújtás vagy tanácsadás történik. Olyan esetben amikor azonnali intézkedést igénylő bejelentés (súlyos veszélyeztetés) érkezik, a készenléti szolgálatot ellátó szakember a helyszínre megy és ott intézkedik, adott esetben egyéb szervek bevonásával (rendőrség, mentőszolgálat stb.). 2019-ban 23 alkalommal érkezett hívás a készenléti szolgálathoz.

7.2.4 Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és ezzel összefüggő tapasztalatok

A gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása a kerületben több formában is megvalósul, így igénybe vehető az erre rászoruló családok számára. Elmondható az, hogy az átmeneti gondozást biztosító ellátások szerepe fontos a gyermekjóléti szolgáltatások körében, hiszen az átmenetileg krízishelyzetbe került családok gyermekeit nem fenyegeti a

családból való kiemelés a hatóságok által, így a bekövetkező traumák és ártalmak negatív hatásai csökkenthetők. Ezen típusú ellátások igénybevételénél ugyan nem közvetlenül a vér szerinti családban nevelkedik a továbbiakban gyermek (kivéve a családok átmeneti otthonában és anyaoththonban, ahol a gyermekkel együtt kerül elhelyezésre a család), de a krízisintervenciót követően a kiskorú azonnal visszahelyezhető a családjába. Ezek az elhelyezési formák nem érintik a szülő felügyeleti jog gyakorlását. A tapasztalatok alapján összességében elmondható az, hogy a férőhelyek bővítésére szükség lenne, hiszen a lakosság körében egyre gyakrabban jelennek meg olyan lakhatási vagy egyéb problémák, amik indokolttá teszik az átmeneti gondozás igénybevételét.

7.2.4.1 Helyettes szülő

Egyik ilyen lehetőség a Fehér Kereszt Baráti Kör által működtetett helyettes szülői szolgáltatás. Ezen ellátás alkalmával minden esetben a kiskorú gyermeket nevelő szülők kötnek szerződést vagy megállapodást a szolgáltatás igénybevételére. A tavalyi évben két férőhely volt biztosított a kerületben. Összesen 4 gyermek vette igénybe az ellátást bizonyos gondozási napokon.

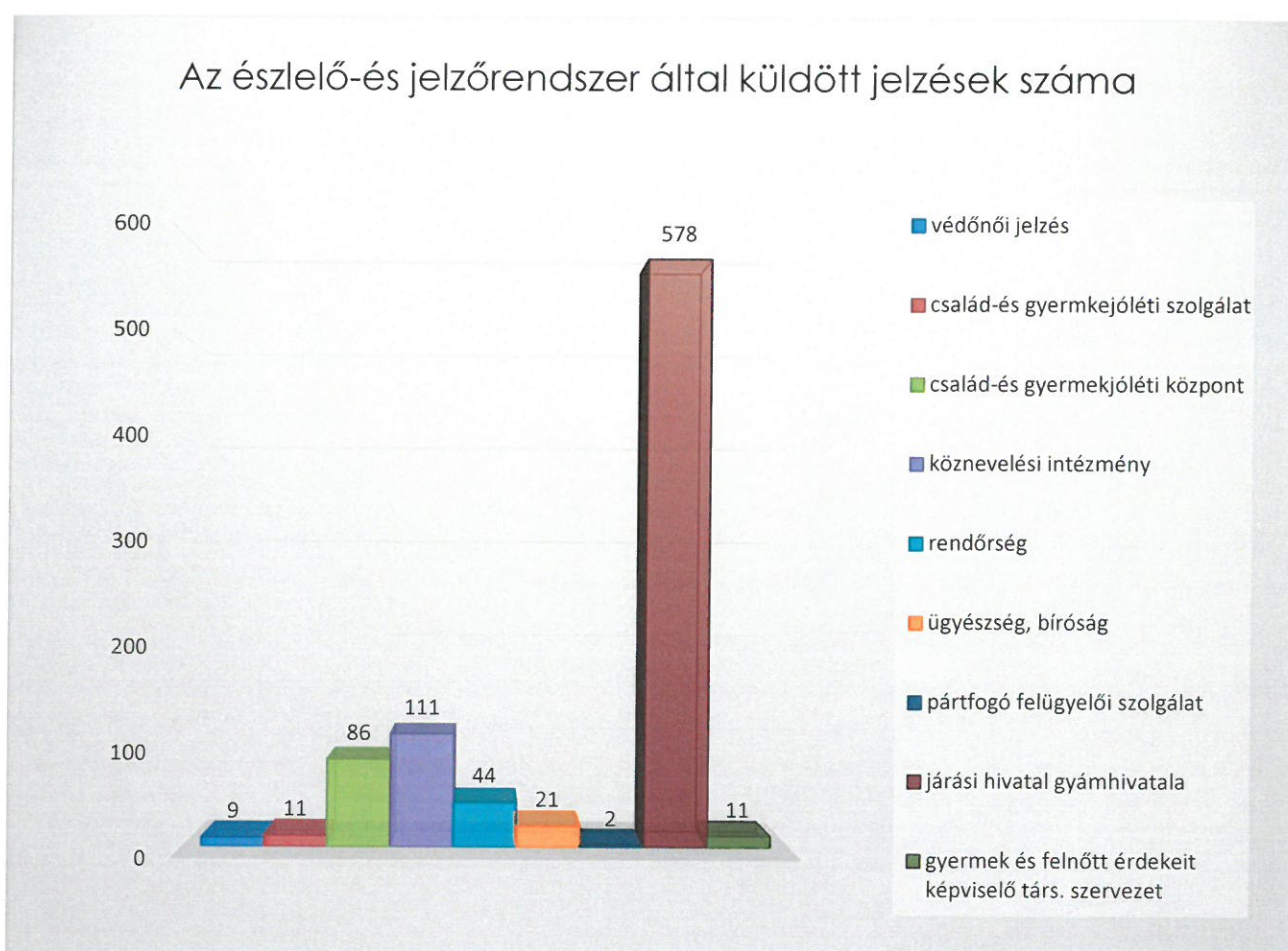
7.2.4.2 Családok átmeneti otthona, anyaoththon

A Magyar Vöröskereszt Családok Átmeneti Otthona, pedig a szülő(k) és a gyermek(ek) egyidejű intézményes elhelyezése révén biztosította az átmeneti gondozás lehetőségét. Itt összesen 5 csepeli család kerülhet elhelyezésre. A bekerülés szintén a szakembereken keresztül történhet, azonnali férőhelyhiány esetén a családok várólistára kerülnek. Fontos megjegyezni azt, hogy ugyan a központ vagy szolgálat munkatársai is kezdeményezhetik, vagy támogathatják a család felvételét, de végső sorban az átmeneti otthon vezetője dönt a felvételtől. A 2019-es évben minden csepeli család számára fenntartott férőhely folyamatosan betöltésre került. Sok esetben már csak várólistára tudtak felkerülni a családok.

7.2.5 Együttműködés a jelzőrendszeri tagokkal

A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködésről elmondható, hogy folyamatosan javuló tendenciát mutat, de továbbra is nagy gondot okoz a házi gyermekorvosokkal való együttműködés. Mind a Központ mind a Szolgálat együttműködése kiemelkedő Budapest Főváros Kormányhivatala XXI. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztályával, valamint BRFK XXI. kerületi Rendőrkapitánysággal. A jelzőrendszeri tagok rendszeresen meghívást kapnak és részt vesznek az egyes ügyekben megtartott esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon. Ez nagyban hozzájárul ahhoz, hogy egy adott ügyben minden információ a szakemberek tudomására jusson és megfelelő döntés születhessen a további intézkedésekre megtételére vagy a problémák feltárása megtörténjen. 2019. év folyamán összesen 146 esetmegbeszélés, esetkonferencia és esetkonzultáció zajlott. A jelzőrendszer működtetése és azzal összefüggő feladatok a jelzőrendszeri felelős feladata. Ennek keretében évente hat alkalommal szakmaközi megbeszélés kerül megrendezésre, valamint egy alkalommal éves szakmai tanácskozás. A Család-és Gyermekjóléti Központhoz

beérkező jelzések jelentős része 2019-ben is a járási gyámhivataltól érkezett. Ezek a hatósági eljárások megindításáról megküldött végzések. A második legnagyobb számban megjelenő jelzéseket a köznevelési intézményekből érkezők adják. Jellemzően 50 tanórát meghaladó igazolatlan mulasztásokról, vagy a már hatósági intézkedéssel érintett gyermekekről érkező jelzéseket a központ fogadja. Az észlelő-és jelzőrendszer tagjaitól kevés jelzés érkezik közvetlenül a központhoz. Ennek oka, hogy ezeket a jelzéseket majdnem teljes mértékben a Család-és Gyermejjóléti Szolgálat fogadja az eltérő szakmai feladatok, és kompetenciák miatt. Az országban található Család-és Gyermejjóléti Központok abban az esetben jeleznek intézményünk felé, ha az illetékesség változik és esetátadásra kerül sor, vagy felkéri Központunkat, hogy működjön közre egy környezettanulmány elkészítésében. Továbbra is jellemző, hogy a jelzéseknél gyakoriak a tartalmi hibák és hiányosságok, illetve több esetben előfordult, hogy a jelzést nem kellő időben küldik meg, de a tapasztalatok alapján ezeknek a száma folyamatosan csökken.

7.2.6 Személyi feltételek a Család-és Gyermejjóléti Központban

2019. december 31-ei állapot szerint összesen 5 esetmenedzser 1 szociális diagnózist készítő esetmenedzser, 4 tanácsadó és egy szociális asszisztens, valamint egy fő szakmai vezető látta el a Központ feladatait. Képesítésüket tekintve minden szakember rendelkezett a munkakör betöltéséhez szükséges szakirányú végzettséggel, ami az iskolai végzettségeket tekintve az alábbiak szerint alakult.

- Központ- és szolgálatvezető: felsőfokú szociális végzettség.
- Esetmenedzser: 3 fő felsőfokú szociális végzettség, 1 fő szociológus, 1 fő viselkedéselemző.
- Tanácsadó: 1 fő felsőfokú szociális végzettség, 1 fő okleveles pszichológus, 1 fő népművelő, 1 fő művelődésszervező.
- Szociális asszisztens: pedagógiai és családsegítő munkatárs (OKJ).
- Óvodai és iskolai szociális segítő: 5 fő, felsőfokú szociális végzettséggel.

7.2.7 Játszóház

A KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0004 azonosító számú, „Csepel déli lakóközpont szociális célú rehabilitációja” elnevezésű projekt keretében, 2015 márciusában kezdte meg működését Csepel első ingyenes Játszóháza, ahol valamennyi foglalkozás, program térítésmentes. Intézményünk konzorciumi partnerként a Játszóház szakmai tartalommal történő megtöltését vállalta magára. A Játszóháza II. Rákóczi Ferenc út 88-92. szám alatt, a régi II. Rákóczi Ferenc iskola földszintjén található.

7.2.7.1 A szolgáltatás célja

A Játszóház célja a gyermekek életkorának megfelelő program biztosítása szakember felügyelete mellett, mely lehetővé teszi szüleik ügyintézésének gördülékenyebbé tételét érdekeik érvényesítésére több lehetőség teremtését, valamint a szociális és gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások megismerését.

A Játszóház elsősorban a játéktevékenységhez kötődő, egyéni készségeket és képességeket fejlesztő, családi nevelést elősegítő, illetve a szülő-gyermek kapcsolatot erősítő szolgáltatás. Célunk hasznos szabadidő eltöltési lehetőség biztosítása a 0-16 éves korosztály számára, emellett lehetőséget adunk a szülőknek, hogy ügyeik intézése alatt szakképzett animátorok felügyeletére bízzák gyermeküket. A Játszóház gyermeknek és szülőnek egyaránt alternatívát kínál gyermekbarát módon kialakított környezetével. Lehetőséget biztosít azoknak a szülőknek, akik nem kívánják igénybe venni a bölcsődei ellátást, de szeretnék, ha gyermekük nem csak a játszótéren ismerhetné meg az együttélés, „együtt játszás” fogalmát.

7.2.7.2 A szolgáltatás igénybevételének módja

A Játszóház által kínált szolgáltatások minden gyermek és kísérő számára önkéntesen és térítésmentesen vehetők igénybe.

A Játszóház szolgáltatásai az adminisztrációs pultnál történő regisztráció útján vehetők igénybe, az erre a célra használt Regisztrációs lapon a gyermek és a hozzátartozó adatai kerülnek rögzítésre. A regisztrációt követően a gyermeket kísérő szülőknek, gondviselőknek, egyéb kísérőknek lehetőségük nyílt közös játéktevékenységre gyermekükkel, illetve ügyintézés idejére, a kísérő kérhet gyermekfelügyeletet is. Utóbbi esetben a személyzet felügyeli a gyermekeket, ennek ellenére csak szülői beleegyezéssel és felelősséggel hagyható a Játszóházban a gyermek.

A regisztrációs lapon megjelöltek szerint egyedül (önállóan) közlekedő gyermek esetében

a Játszóház programjain történő részvétel, előzetes *Szülői hozzájáruláshoz* kötött (a szükséges nyomtatvány a regisztrációs pultnál van elhelyezve).

A Játszóházban a gyermekfelügyelet biztosítását a szülő a gyermeke esetében maximum 3 órás időtartamban veheti igénybe.

Személyi feltételek:

Státusz	Létszám	Elvart szakképzettség
Vezető/animátor	1 fő	15/1998. (IV.30.) NM rendelet 2. számú melléklete szerint
animátor	2 fő	15/1998. (IV.30.) NM rendelet 2. számú melléklete szerint

7.2.7.3 A Játszóház által kínált szolgáltatások

Egyéni fejlesztő foglalkozás (fejlesztőpedagógiai szolgáltatás):

Igény szerint, előzetes telefonos egyeztetést követően az általános iskoláskorú gyermekek részére (5-16 éves korosztály) szakképzett fejlesztő pedagógus végez egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat, tanácsadást, valamint szülői konzultációt. A fejlesztés hetente három alkalommal történik, kedd, szerda és csütörtök délután. A kialakult klientúra folyamatosan bővül az új megkeresésekkel.

Szabad foglalkozás, közös szülő-gyermek játéktevékenység:

Hétköznapi szakképzett animátorok foglalkoznak a kisebb gyermekekkel, illetve nyújtanak tájékoztatást a szülőknek. Valamennyi játéktípusra igyekszünk hangsúlyt fektetni, a gyermek életkorát és személyiségét figyelembe véve. Jeles napokon, rendezvények alkalmával kézműves foglalkozások, mozgáskoordinációt fejlesztő játékok, vetélkedők színesítik programjainkat.

Apró csodák:

Kisgyermekes szülők beszélgetős csoportja a szülői lét szépségeiről, nehézségeiről.

A beszélgetés mindig más témában, az animátorok vezetésével zajlik, kézműves foglalkozással kiegészítve.

Tematikus foglalkozások:

Szombati napokon 2-2 szakképzett foglalkozásvezető koordinálásával zajlanak a foglalkozások, nyitott csoportokban, 3 órás időtartamban.

A foglalkozás vezetők egy-egy téma köré felfűzve, változatos foglalkozásokkal várják a gyermeket. A játékosság elve mellett szombati programjainkon is érvényesül a közösségi funkció, hasznos szabadidő eltöltési lehetőséget biztosítva ezáltal a hozzánk látogató kicsiknek és nagyoknak.

Babamasszázs:

Hetente egy alkalommal zajló foglalkozás 1-10 hónapos korú gyermekek és szüleik részére, a foglalkozás célja szakképzett csecsemőmasszázs-oktató vezetésével a csecsemőmasszázs lépéseinek elsajátítása, a szülő-gyermek kommunikáció és kapcsolat erősítése, elmélyítése.

Szülésfelkészítő:

Egyéni, illetve csoportos tanácsadás dúla vezetésével várandós kismamák részére, kéthetente kerül megrendezésre.

7.2.7.4 Statisztikai adatok a 2019. évben

Foglalkozás neve	Foglalkozás célcsoportja	Foglalkozáson részt vevők száma (halmozott adat)
Szabad foglalkozás/jeles napok, rendezvények	0-16 év	3518
Tematikus foglalkozás	0-10 év	504
Egyéni fejlesztő foglalkozás	5-16 év	273
Babamasszázs	1-10 hónap + szülők	217
Apró csodák	0-5 év	65
Összesen		4577

8. Célkitűzés a 2020-as évre

Az óvodai és iskolai szociális segítők és az esetmenedzserek létszámának feltöltése fontos célkitűzés a Család-és Gyermejkölési Központ számára. A vonatkozó előírások szerint 12 fő szociális segítő alkalmazása szükséges a szolgáltatás működtetéséhez. Fontos, hogy minden köznevelési intézményben jelen legyenek a szociális segítők a felmerülő problémák leghatékonyabb kezelése és a jelzőrendszer megerősítése érdekében. A szükségletfelméréseket elvégezve láthatóan valós igény mutatkozik a köznevelési intézmények részéről az egyéni foglalkozások, konzultációk és megbeszélések iránt mind a pedagógusok, mind gyermekek és szüleik részvételével. Lényeges még kiemelni, hogy a szolgáltatás létrejöttével megjelenik a helyben történő tájékoztatás és segítségnyújtás, ami gyakorlatilag azonnal hozzáférhető a szülők és a gyermekek részére. Ez gyakorlatban esetleges krízisintervencióként is működhet, ezáltal elkerülve egy súlyosabb elhúzódozó probléma kialakulását. A jelzőrendszer megerősítésében szintén kiemelt szerepe lehet a szociális segítőknél, hiszen a köznevelési intézményekben dolgozó szakembereknek szalmái útmutatás, támogatást nyújthatnak a jelzés megtétele előtt, vagy a jelzés elkészítésében.